

YENİ UFKLARA DOĞRU

V. Sempozyum'un hazırlıkları sürerken IV. toplantının tebliğlerini kitaplaştırma çabaları son noktasına gelmişti. Sizler bu kitabın sayfalarını çevirdiğinizde, bizler yeni ve hummalı çalışmalara kulaç atmaya devam edeceğiz. Yeni toplantılara ve yeni kitaplara yani...

İstanbul, ticaret ve kültür merkezi olma yolunda. Son yıllarda ona biçilen değer bu. Bu yönde gelişmeleri gözlemlemek mümkün. Ama koca İstanbul'u bir kalıba sığdırmak öyle pek kolay olmasa gerek.

Ticaret ve kültür merkezi olarak konumlanması için çalışılan İstanbul'da yeni bir cazibe ortamı oluşmakta; Haliç. Uluslararası Kongre Merkezi (eski Sütluce Mezbahanesi), Pierloti Turistik Tesisleri, Feshane, damarlarına hayat suyu zerkedilen Sâdâbat, yeşilden maviye dönen Haliç, mezbelilikten yeşile avdet eden Haliç Kıyı Şeridi, restorasyon çalışmaları ile âdeta yeni baştan ihyâ ve inşâa edilen Eyüpsultan. İşte bunların toplamı (ve bunlara zamanla ilave edilecekler) İstanbul'da yeni bir gelişmeyi müjdeliyor. İstanbul ve İstanbullular (dolayısı ile tüm ülke) yeni bir kültür havzasına kavuşuyor.

Bahsi geçen Kültür Havzasında Eyüp, ayrı ve ayrıcalıklı bir yere sahip. Bu farklılık, taşıdığı özellikler kadar, Eyüp'te gerçekleştirilenlerle de alâkalı. Son beş yılda yapılanlara bir bakıldığında bunun ne kadar doğru olduğu tespit edilecektir. Beledî anlamda ve kültürel plânda yapılanlar, yapılacaklara işaret ediyor.

Sadece Mayıs 2000'de Eyüp'te yapılanlara bir bakalım; Feshane'de İSKİ'nin gerçekleştirdiği "Su Medeniyeti Sempozyumu" ile Türkiye Milli Kültür Vakfı'nın gerçekleştirdiği "Osmanlı Sempozyumu"; İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin hazırladığı "Hidrellez Şenlikleri" ve Belediyemizin düzenlediği IV. Sempozyum. Böylesine kültürel hareketliliğin yaşandığı başka bir belde İstanbul'da yok.

Kültürel cazibenin dayanılabilir ağırlığı Eyüp'te yapılacak daha çok şey olduğu gerçeğini de bizlere hissettiriyor. Dolayısı ile önümüzdeki gün ve aylara hem ümitli hem de temkinle bakıyoruz. Ümitliyiz, çünkü; Ülkemizi, insanımızı seviyoruz, ona güveniyoruz. Temkinliyiz çünkü iyi şeylere nedense bu ülkede çok zorluklar çıkarılıyor. Âdeta ateş yalımı üzerinde dans gibi. Ama olsun. Böyle olması bile yapılanları daha anlamlı kılıyor.

5, 6, 7 Mayıs 2000'de yapılan Sempozyum böylesine bir ahval ve şeraitte gerçekleşti. Cuma günü Feshane'de açılışı yapılan Su Sempozyumunun ardından Eyüp Diyanet Sitesindeki bizim Sempozyum'un açılışı gerçekleşti. Milletvekilleri, Başkan A. Müfit GÜRTÜNA, hocalarımız ve misafirlerimizle birlikte iki ayrı sergininde kurdelasını kestik. Gazi Üniversitesi Mesleki Yaygın Eğitim Fakültesinde hocalarımızın kendi "el emeği, göz nuru" ürünleri ile, geleneksel sanatlarımızın büyük ustalarının hat, tezhip ve ebruları izleyicilerin beğenisine sunuldu. Açılış konuşmalarının ardından öğleden sonra ilk oturum başladı.

- Prof. Dr. Ayla ÖDEKAN 'ın oturum başkanlığı yaptığı ilk bölümde "Fatih Külliyesinde Çorba Kapısı" konulu tebliği ile Prof. Dr. Selçuk MÜLAYİM, "Osmanlı Borçları ve Değerlendirmesi" tebliğiyle Prof. Dr. Rifat ÖNSOY, "Osmanlı Devrinde İnsan Hakları" tebliği ile Prof. Dr. Ziya KAZICI, "Osmanlı Döneminde Düz Dokuma Yayılgılar" tebliği ile Prof. Dr. Bekir DENİZ, "Osmanlı Çini ve Seramik Sanatında Kırmızı Rengin Yeri ve Gelişimi" tebliği ile Prof. Dr. Özden SÜSLÜ, "Osmanlı Dönemi Para Keseleri" tebliği ile Prof. Dr. Tevhide ÖZBAĞI ve Pakize KAYADİBLİ, "Osmanlı Sebil Mimarisi", tebliği ile Doç. Dr. Nur URFALIOĞLU, "Osmanlı Çeşme Mimarisinde 19. yy. Değişimleri" tebliği ile Doç. Dr. Nuran KARA PİLEHVERİAN, "İstanbulda Denizci Mezar Taşları" tebliği ile Yrd. Doç. Dr. Tülin ve Yaşar ÇORUHLU, "Osmanlı Mutfak Kültürü" tebliği ile Yrd. Doç. Dr. Emine KARPUZ, "Osmanlı Kuruluş Dönemi Sikkelerinde Kompozisyon" tebliği ile Gündegül PARLAR, "Avrupa da Gönderilen İlk Osmanlı Sefiri (Eyüpde medfun) Ahmed Vasıf Efendi" tebliği ile M. Necati KUTLU konuşular. İlk oturum konu başlığı "Osmanlı 700" idi. Konusu gereği IV. oturuma başkanlık yapan Prof. Dr. Ertuğrul ÖNALP'ın tebliğini de ilk bölüme aldık.

6 Mayıs Cumartesi günü yapılan II. Oturumun başkanlığını Prof. Dr. Haşım KARPUZ yaptı. Bu oturumda, "Kıyı Kullanımında Yanılgılar" tebliği ile Prof. Dr. Nezih ELDEM, Eyüp'te Eğitim Yapıları-Mektep ve Medreseler" tebliği ile Prof. Dr. Zeynep AHUNBAY, "Eyüp'te Bazı Camii ve Türbelerin Tamiriyle İlgili Arşiv Belgeleri Hakkında Görüşler" tebliği ile Prof. Dr. Hakkı ÖNKAL ve "Eyüpsultan Külliyesi" tebliği ile Prof. Dr. Gönül ÇANTAY, "Planlamada Veri Oluşturmak Üzere Eyüp'te Korunacak Değerler" tebliği ile Doç. Dr. Zekiye YENEN", "Sinan'ın Eyüp'teki Eserleri" tebliği ile Doç. Dr. Suphi SAATÇI, "Eyüp'te Kentsel Doku'nun Gelişimi " tebliği ile Yrd. Doç. Dr. Nuray ÖZASLAN", Eyüpsultan Camiinde Yapısal Kanun ve Mimari Gelişimi tebliği ile Yrd. Doç. Dr. Betül BAKIR, Eyüp Kuyubaşı Emin Baba Tekkesi Restorasyonu Değerlendirmesi" tebliği ile Dr. Ayten ERDEM, "Tarihi Çevrenin Korunmasında Bir Akdeniz İslam Ülkesi Tunus (Eski Kent Medina Örneği) ve Eyüp" tebliği ile Dr. Fahrunnisa KARA, "Kültür Mirası Yapıların Korunması ve Kullanımı" tebliği ile Hülya YALÇIN katıldılar.

Aynı gün öğleden sonra yapılan III. Oturum Başkanlığını Prof. Dr. Gönül ÖNEY yaptı. Bu oturumda Prof. Dr. Örcün BARIŞTA yerine Kamil Biçici, "Eyüpsultan Cafer Paşa Türbesi Kazısı ve Mezar Taşı Süslemeleri" üzerine tebliği ile, Erdem YÜCEL "Cemal Server REVNAKOĞLU'nun Eyüp Çalışmaları" tebliği ile, Yrd. Doç. Dr. Nuri SEÇGİN "Eyüpsultan Haziresindeki Mimarî Lâhitler" tebliği ile, Erman GÜVEN "Eyüpsultan Türbesinin Hat Sanatı Açısından Değerlendirilmesi" tebliği ile, Dr. Süleyman BERK "Eyüp'de Medfun Hattat FİLİBELİ Bakkal Ahmed Arif Efendi" tebliği ile, Dr. Z. Cihan ÖZSAYINER "Eyüp'teki Mimar Sinan Türbelerindeki Hat Sanatı Düzeni" tebliği ile, AZİZ DOĞANAY "Eyüp Camii Civarındaki Mezarlıklarda Gözükten Cintemani (Benek-Peleng) Motifi Hakkında Bir Araştırma" tebliği ile yer aldılar. IV. Oturumda sunulan tebliğlere konusu gereği, oturuma katılamayıp, tebliğini takdim eden hocalarımız Prof. Dr. Sadettin ÖKTEN'in "Eyüp Estetiği" başlıklı çalışmasını da dahil ettik.

Pazar günü, yani sempozyumun son günü IV. Oturum yapıldı. Bu oturumun başkanlığını Prof. Dr. Ertuğrul ÖNALP yaptı. IV. Oturumuna konu ve konuşmacıları ise; Prof. Dr. İsmail Lütfi ÇAKAN "Sahabe Kimliği Açısından Eyüpsultan Bazı Davranış ve Değerlendirmeleri", Prof. Dr. Semavi EYİCE "Piyerloti", Prof. Dr. Mehmet ŞEKER "Yabancı Gözüyle XVIII-XIX Yüzyılda Osmanlılar Zamanında Eyüp", Prof. Dr. Hulûsi YAVUZ "Eyüp te Medfun Osmanlı Şeyhülislâmları", Doç. Dr. Cahit ATASOY "Eyüpsultan, Türk Musikisi Tarihi Boyunca Bir mektep (Ekol) Olmuştur", D. Mehmet Doğan "Fetih ve Eyüpsultan", Doç. Dr. Sait ÖZTÜRK "Osmanlı Toplumuna Eyüpten Bakış, Dr. Sinan GENİM "Kültür Sorunu", Mustafa Miyasoğlu "Eyüpte Medfun Bir Şair; Ziya Osman SABA", Beşir Ayvazoğlu "Eyüpte Medfun Bir Şair Ahmet HAŞİM ve Ha-

şimde Din Duygusu", Yurdun GÜVENER "Eyüpsultan'ın İstanbul'un Şehirleşmesine ve Kültür Hayatına Etkileri", Musa SEYİRCİ "Osmanlı Tekke Kültürü" Osman SAK "II. Mahmud'dan Günümüze Mehter" idi.

Son oturumu müteakiben Sempozyum değerlendirmesini Prof. Dr. Selçuk Mülâyim yaptı. Prof. Dr. Örcün BARIŞTA bazı özel nedenlerle toplantılara katılamamıştı. Mülâyim hocamız kısa ve öz cümlelerle dolu geçen üç günü değerlendirdi. Hocamız konuşmasına daha çok resmi kuruluşların bu tür bilimsel çalışmalara verdiği daha doğrusu vermediği desteği merkez yaptı. Bu konuşma için hocamıza tekrar şükranlarımı arz ediyorum.

Pazar günü toplantı bitiminde motorla geleneksel "Haliç Gezimizi" yaptık. Belki tüm hocalarımız katılmadı ama, katılanların öyle kolay kolay unutamayacağı anılarla dolu idi. Çünkü Haliçle ilgili anısı olanların gezerken hatıralarını anlatmaları geziyi daha anlamlı hale getirdi.

Pierloti Kahvehanesinde verilen vedâ çayı ile tamamlanan Sempozyumdan ayrılan katılımcılar, yeni toplantılarda buluşmak üzere sözleştiler.

Kimi eksikleri ile birlikte gerçekleştirdiğimiz sempozyum'un ardından katılımcılardan tebliğlerini istedik. Ekim başına geldiğimizde 46 tebliğden 41 tanesi bize ulaşmıştı. Nezih ELDEM, Uğur DERMAN, Erman GÜVEN ve Yurdun GÜVENER beyin çalışmaları bize ulaşmamıştı. Son bir hamle yaparak son dört tebliğe de ulaştık. Mizanpajlı nüshaları tashih için gönderdik. Bekledik. Gerektiğinde ikinci, üçüncü kez iade ettik. Mayıs'ta başlayıp Ekim'e kadar süren bu hummalı çalışma istedik ki güzel olsun. Mükemmel diyemiyoruz. Ama hiç olmazsa noksanı az olsun istedik. Belki bu kadar gecikmesinin sebebi de bizim bu aşırı hassasiyetimiz olsa gerek.

Katılımcıların bize ulaştırdığı tüm yazılı ve görsel malzemeleri kullandık. Sayfa sınırlaması yapmamağa gayret ettik. Tebliğ sahiplerinin tashihinden sonra birkaç kez gözden geçirdik. Tüm bu ihtimama, özene rağmen hatasız oldu diyemiyoruz. Kimi eksiklerimiz oldu. Bunlardan dolayı değerli tebliğ sahiplerinden "bağışlanma" diliyoruz.

Kimi tebliğcinin ajansa gidip, grafikerle birebir çalışmasını ise büyük takdirle karşıladık. Bu özen ve içtenlik nasıl ifade edilebilir ki başka.

150'ye yaklaşan tebliğ sayısı ile 4 ciltlik Sempozyum tebliğler kitabı kendi alanında büyük bir boşluğu doldurmakla kalmıyor, ayrıca bu türden çalışma yapmak isteyenlere de örnek teşkil ediyor.

Yurt içi ve dışından bu kitapları temin etmek üzere bizlere müracaat edenlerin kullandıkları üslup, bizleri daha bir cesaretlendiriyor. Bu güzel övgülere lâıyk olmaya gayret ediyoruz.

Tabii belki şunu söylemek gerekiyor. Yasalar, mevzuat, imkânlar, kadro v.s. sayılanlar tüm belediyeler için geçerli handikaplar. Bizler Eyüp Belediyesinde bahsi geçen şartlara rağmen bunları yapıyor isek, bunun yegâne sebebi, siyasi iradenin talebini, kültürden yana koymasından kaynaklanıyor. Daha açık bir ifade ile Başkanımız Ahmet GENÇ Bey'in açık ve tereddütsüz verdiği destek ile oluyor bütün bunlar. Dolayısı ile esas kutlanması gereken tavır bence bu olmalı. Yani böylesine bir tavır ve irade.

Ben bu yılki yazımı birazda özele açılan bu son notla bitirmek istiyorum. Diyorum ki, bizi dört yıldır yalnız bırakmayan dostlarımıza, hocalarımıza yürek dolusu teşekkürler. İnşallah yeni bir yılda daha anlamlı ve nitelikli toplantılarda çalışmalarda beraber oluruz.

Ne diyelim, çaba bizden başarı ALLAH'tandır.

İrfan ÇALIŞAN
Kültür ve Turizm Müdürü